

BISERICA ȘI ȘCOALA LA ALBA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Damian Tudor

ABONAMENTUL:
Pentru particulari pe an 5000 lei.

BISERICA ȘI ȘCOALA LA ȘAPTEZECI DE ANI

La data de 11 Februarie 1947 s'au împlinit exact șapte decenii dela întemeierea organului eparhial „Biserica și Școala”.

O comemorare, o privire în trecut, o aniversare care încorporează trecutul cu prezentul, deschizând noi izvoare de energii și noi perspective, pentru marea bătălie spirituală în care ne învâlmim.

Din negura vremurilor apuse, strămoșii noștri din Ardeal erau osândiți la cel mai feroc regim feudal. Maltratați și batjocoriți, ca apoi în sudori de sânge și lacrimi amare să-și ducă viața în cea mai neagră mizerie, erau excluși cu desăvârșire dela drepturile de cari se bucurau cele trei națiuni privilegiate: Ungurii, Sașii și Secuții, cari toți împreună – nici pe de parte – nu egalau în număr nația tolerată a Românilor autohtoni.

Sub povara acestor groaznice împilări, acest popor martirizat până la distrugere, încearcă la diferite epoce, să vibreze în scânteii de afirmare și libertate. Această măreață idee de independență, în mersul ei spre realizare, nu mai poate fi stăvilită de nici o forță pământescă. Răscoala țaranilor din 1437, vijelia din 1514, uraganul lui Horea din 1784, revoluția lui Iancu din 1848, proiectul Memorandului din 1894 până la îmbrățișarea tuturor Românilor în măreața adunare din 1918 la Alba-Iulia, sunt tot atâtea erupțiuni vulcanice, cari ne-au despicat drumul spre: independență, libertate și progres.

Evocarea acestor momente sublimе, de măreață afirmare din viața strămoșilor noștri, ne recapitulează lupte de tragedii epice și idealuri sfinte, cari și pentru viitor vor constitui stâlpul de foc al nădejdelor noastre spre o viață independentă și democratică.

Sărman popor Român din Ardeal!

Fără tradiții culturale, fără organizație politică, fără altă avere decât jugul greu de

fier al groșilor și baronilor Unguri și brațele de muncă aspră în brazdele străinilor. Apoi cele mai sângeroase lupte în vremuri de grea cumpănă.

După potolirea năpraznicului uragan din 1848 condus cu atâta glorie de legendarul Crai al Munților, Avram Iancu, care a izbit și a zguduit tot ce i-a stat în cale: oameni, legi și instituții îmbătrânite în păcate, situația politică și culturală a Românilor ardeleni, devenise tot mai dezastruoasă.

În aceste vremuri de cruntă tragedie, pe bolta întunecată a vieții noastre din Ardeal, apare în aureolă de profet, măreața figură a genialului Mitropolit Andrei Șaguna, care în scurtă vreme aprinde în vălvătaie de foc toate conștiințele românești. Sub bagheta magică a providențialului prelat, adevăratul partid național al rezistenței românești îl formează forța de oțel a Bisericii ortodoxe române, răsărită din structura de fier a Statutului Organic Șagunian, care are la bază concepția cea mai democratică a principiului național. Vorba și protestul neînfricaților noștri conducători politici chiar dacă reușeau să fie auzite în parlamentul din Budapesta, în cele mai multe cazuri rămăneau tot numai vorbă și protest. Puterea miraculoasă care a electrizat voințele și a înălțat sufletele la lupta sfântă pentru libertate și pentru mântuire, a fixat din nou steagul conducerii în mâinile probate ale Bisericii românești, care își sonda resursele de viață din sfintele noastre altare, străjuite de preoți umiliți, dar conștii de viitorul strălucit al neamului românesc.

Flacăra de fulger, aruncată de marele Șaguna peste mă ețele plaiuri ale mândrului nostru Ardeal, s'aprinde în vălvătaie de foc și în orașul nostru Arad. Sub înțeleapta conducere a distinsului profesor de teologie Miron Romanul, devenit apoi Episcop și Mitropolit, stu-

denții teologi din Arad, constituiți în Societate de lectură, editează la 1 Februarie 1869, foaia *Speranța*, pe care o redactează unul după altul înflăcărații clerici: Constantin Gurban, Mihai Sturza, Gherasim Serb și Vichentie Mangra. Impresionat de entuziasta inițiativă a clericilor arădani, Mitropolitul Șaguna îi încurajază printr-o vibrantă circulară dată în cauză către preoțimea din Ardeal, precum și cu diferite sume de bani și cu cărți. Asemenea sunt încurajați de cărturarul Gh. Barițiu și profesorul universitar D. Onciul.

La începutul anului 1872, *Speranța* este sistată și în locul ei apare, ca organ eparhial, *Lumina*. În anul 1875, se stinge și *Lumina*, ca la 11 Februarie 1877 să-și facă intrarea în viață: „*Biserica și Școala*“. Dela cel dintâi număr, *Biserica și Școala*, este redactată și scrisă cu multă competență și pricepere de doi tineri eminenți profesori de teologie: Vasile Mangra și Augustin Hamsea, cari o girează alternativ până la finea anului 1900. — Dela începutul anului 1901 până la finea anului 1917, revista *Biserica și Școala* trece sub înțeleapta conducere a înflăcăratului profesor de teologie Roman Ciorogariu, devenit pe urmă Episcopul — martir al Bihorului. Iar delo începutul anului 1918 până la finea anului 1921, *Biserica și Școala* este redactată și condusă spre mulțumirea tuturor, de vrednicul rector al Academiei Teologice din Arad, Dr. Teodor Botiș.

Ne oprim aci, făcând aprecieri asupra revistei *Biserica și Școala*, numai până la unirea Ardealului cu patria-mamă și aducând omagii numai celor trecuți la viața vecinică.

Plămădiți din aluatul de cremene și de foc și executori testamentari ai neînfricațiilor noștri luptători dintre anii 1600 până azi, delo cari ei au moștenit o mare afinitate sufletească, redactorii revistei *Biserica și Școala*, s'au angajat la o luptă religioasă-morală, politică și culturală, cu o profunzime și cu o largime de vederi atât de remarcabile, încât reconstituite acțiunile de atunci, prin eroismul și curățenia lor spirituală, ne evocă momente de-o nespusă mândrie românească. Cronicari plini de nectarul înțelepciunii bătrânești, împreună cu colaboratorii și alți vizionari, ei au făurit zi de zi și ceas de ceas piatra ideologică a viitorului nostru de azi și de mâine. Freamătul unor evenimente grandioase de pe timpul lor, ei au știut să-l îmbrace în cea mai fermecătoare haină a slovei românești, făcându-se astfel verigi solide în lanțul de aur al marilor noștri înaintași și scriindu-și fiecare numele cu litere de foc în istoria Bisericii și

a neamului. Ei ne-au lăsat ca scumpă moștenire și exemplul de urmat: politica cuvântului răspicat, a frunții ridicate și a demnității ortodoxe și românești.

Vreme de șapte decenii Biserica și Școala a fost o tribună și un amvon, de unde s'a revărsat peste ogorul sufletelor semința idealului ortodox și românesc, ca o ploaie binefăcătoare, un izvor de profundă spiritualizare, la care s'au adăpat sute și mii de preoți, învățători și alți intelectuali. Iar orașul Arad a devenit o sinteză și o culme netăgăduită de progres și de lumină. Ei au accentuat mereu că, la temelie oricărei conduceri, este necesară o concepție de viață, care nu poate fi decât cea creștină. Intreaga noastră civilizație a răsărit din evanghelia lui Hristos. În chip cu totul deosebit suntem legați de Mântuitorul, — prin trecutul și toate tradițiile — noi Români. De aceea ne vom nizuși ca toată viața noastră publică și particulară să curgă în alvia învățăturilor creștine.

Pe de-asupra unor prejudecii mărunte, sufletul unitar al ortodoxiei românești, s'a ridicat aici în Arad, în vibrații și flacări entuziaste.

Loviturile vrăjmașe au fost — uneori — extrem de grele, cu ceasuri amare și griji întunecate. Năcazurile au învăluit Biserica și neamul, ca norii aducători de furtuni. Aurul și oțelul se călesc însă în focul suferințelor curățitoare.

Durerile acestor vremuri de urgie au fost împrăștiate și îmblânzite de venerabilele figuri ale vlădicilor noștri cu barbă și plete albe, cu glas de apostoli și cu toiag sacru aici la marginea de apus și de primejdii a neamului. Figurile ilustre ale Ierarhilor: Gherasim Rațiu, Miron Romanul, Ioan Mețianu, Iosif Goldiș și Ignatie Pap, înseamnă cea mă strălucită galerie a prelaților ortodoxi români, în Crișana și Bănat. Faptele msri prestate de ei, la conducerea vastei eparhii de pe atunci a Aradului, sunt încrustate cu vrednicie pe răbojul vremii. Când toate laturile apostoliei au fost îngrijite cu aceeași pătrundere, reședința episcopoească din Arad a fost incunjurată de-o aureolă nețărnută. — Alături de marii noștri ierarhi, se afiliază munca de albine harnice, a preoțimei noastre. — Din îmbrățișarea sufletească a redactorilor delo Biserica și Școala cu vlădicii și preoțimea anonimă, prin muncă stăruitoare și gândire inaripată, a crescut văpaia avântului și a voinței de activitate și sacrificiu, pentru idealurile ce ardeau în sufletele lor.

În aceasta uriașă operă de pregătire a marelui praznic ce trebuia să vină ca o necesitate logică, a adus anul 1918 unitatea neamului românesc.

Trăim emoția unei aniversări, care îmbracă conștiințele noastre în fiori de recunoștință și sărbătoare. La împlinirea a șaptezeci de ani dela întemeierea revistei Biserica și Școala, evocăm cu smerenie umbrele mărețe ale vrednicilor noștri înaintași, pe cari Providența i-a miruit cu un nou sacerdoțiu de gazetari și scriitori bisericești. Stăm în fața lor ca ucenicii înaintea maștrilor și așteptăm verdictul lor, asupra ținutei noastre în zbuciumul vremurilor de azi. Valul năcazurilor ne face să vedem mai clar frumsețea idealului urmărit de ei prin Biserica și Școala, care a fost vreme de șapte decenii o comoară de gândire și însuflețire, precum și un înflăcărat precursor al zilelor de măreție de mai târziu.

O tresărire și o svâcnire lăuntrică ne îndatorează să traducem în fapte exemplul lăsat nouă moștenire și să ne plecăm cucernici în fața eroismului lor sufleteș curat și sfânt.

Dar ne simțim și debitori față de vrednicia lor. S'ar cuveni să conțetizăm pentru veșnicie timpurile mărețe a binecuvântatei lor activități.

Strălucirea externă ce ar trebui să predomine această aniversare, se recompensează prin atmosfera de elevație spirituală ce clocoțeste în sufletele noastre, pentru idealul românesc și ortodox pe care l-au visat ei.

Facă Ceriul, ca cea mai apropiată aniversare a revistei Biserica și Școala, să fie prăznuită în condiții mai prielnice de liniște și de pace. Iar și până atunci Biserica și Școala să desvolte o activitate cât mai fecundă, de pe urma căreia sufletele noastre să devie mai calde și mai aproape de Hristos. Prot. S. STANA

B L Â N D E Ţ E

Omul n'a fost făcut de către Dumnezeu nici din apă, nici din foc. N'a fost rupt nici din soare și nici din stâncă. A fost creat din ceva simplu și uzual de toți. A fost luat din pământul pe care-l călcăm în picioare. Din pământul pe care-l scormonim, îl frământăm cum vrem, fără să se opună sau să cârtească. Omul a fost luat de jos, din lutul, din gila care se dăruește, hrănește, îngrașe, rabdă și tace. A fost luat din pământ și se'ntoarce în pământ, spre a-l învăța și prin aceasta, că trebuie să albă în purtarea lui, ceva din pământul bun, răbduriu și călcat în picioare.

Omul nu trebuie să fie aprig ca focul, sau tumultuos ca apa. Nu poate fi vârtos ca piatra și nici mândru ca soarele. Omul trebuie să aibă ceva din firea pământului pus în proverb pentru bunătatea și discreția lui.

Așa ar trebui să fie omul, așa ar fi fost pe la începutul facerii lui. Trăind însă la un loc cu fiarăle care răgesc, uzând prea mult de plăceri, dorind și râvnind prea multe, pierzând contactul cu obârșia, molipsindu-se dela celelalte fapuri, a ajuns, din blând ce-a fost la început, un sălbatic, un nervos, un mânios.

Neînțelegând ce vrea să spună facerea lui din pământ, a trebuit să se creieze legi și învățături care să-l amintească aceasta și să-l întoarcă la starea de nevinovăție. O astfel de învățătură e și îndemnul de pe munte: „Fericiți cei blânzi, căci aceia vor moșteni pământul“.

Infrânații, cumpătații, stăpâniții de sine, cu nervii, vor moșteni pământul din care au fost luați și

cu care te-a fost frământată răbdarea și îngăduința. Lipsiți de blândete, cum scrie la Ps. 36. 12, scrâșnesc cu dinții, scot sabia, junghie, ca la urmă, cum scrie Iov. 5. 2, toate acestea să se'ntoarcă împotriva lor: „Nebunul piere ucis de mânia lui, păcătosul moare ucis de aprinderea lui“.

Mânia, scriu exegeții, nu se poate justifica cu muștrările lui Ioan Botezătorul adresate cărturarilor păcătoși: „Pui de năpârci!“, sau cu biciuirea vânzătorilor din templu. Acolo nu era mânie. Era indignare împotriva păcatului. Un fel de stare care poate să-l apuce pe un părinte când își pedepsește fiii neascultătorii. Mânia e altceva și trebuie tratată după rețeta dela Ef. 4. 26. Deși și s'ar părea în clipele acelea c'o vei purta cuiva până la sfârșitul vieții, să reduci totul la jumătate, la un sfert, la tertare. Deși-ți făgăduiești să te răzbuni, să-l ții minte pe cutare și cutare toată viața, să nu te ții de cuvânt, să nu apună soarele înainte de-a fi redus din starea mâniei.

În anul revoluțiilor, 1848, un copil se prefăcea că sărută mâna episcopului de Mayence, Ketteler; dar în loc s'o sărute, o scuipă. Episcopul, care înainte de-a deveni față bisericească fusese un coleric, îl întrebă cu blândete: — „Cât și s'a plătit să faci lucru acesta?“ — „Două parale“ răspunse copilul. — Ei, iată încă zece, dar să nu mai faci așa“.

Un catichet a întreat în clasă: „Care ați făcut azi vreo faptă bună?“ — „Eu“, răspunse cineva — „Ce faptă ai făcut?“ — „Am dat vecinului meu din bancă doi pumni“ — „Cum? Dar asta nu-i o faptă bună“ — „Ba da, căci am voit să-i dau einsi; merita

să-l dau și mai mult chiar, dar m'am stăpânit și l-am dat numai dol.

Glumă, glumă, dar cu oarecare tâlc. Mânie în regres. Mânie redusă. Mânie care se teme de apusul soarelui.

Pr. Gh. Perva

Viața interioară și formarea personalității

II.

Toți filosofii au înțeles necesitatea vitală și extrema dificultate a cunoașterii și cuceririi de sine. Renunțând la speculațiile fără rost asupra universalității lucrurilor, Socrate întoarce privirea omului spre ceea ce este el însuși și adoptă deviza-inscripție, care se citește pe templul din Delphi: „Cunoaște-te pe tine însuși”. Dacă omul și-ar cunoaște slăbiciunile și limitările lui, prin aceasta le-a și depășit. Și în mod paradoxal, a fi liber, a cunoaște și a putea, a fi, pur și simplu, înseamnă, astfel, a determina propria noastră lipsă de libertate, ignoranță și neputința noastră. Căci, știm mai mult, atunci când știm că nu știm, decât când credem că știm și nu știm. Aceasta fusese marea descoperire a lui Socrate, și de aceea înțeleptul atenian adoptase maxima dela Delfi¹⁾. Ce folos ar avea într'adevăr omul de-ar cunoaște întreaga lume și pe sine însuși s'ar ignora? Ce ar folosi omului — zice Domnul Hristos — dacă ar cuceri, întreg universul și sufletul său și l'ar pierde? Pentru a cunoaște lucrurile în ceea ce sunt dincolo de aparențe de simboluri, trebuie să ne întoarcem în noi înșine spre a deschide ochiul sufletului și a urma mișcarea gândirii noastre profunde; e necesar — după Platon — a ne întoarce cu tot sufletul nostru spre lumina invizibilă a adevărului, a-l elibera de obiectele sensibile, pentru a descoperi înlăuntrul lui amintirea și presentimentul lumii superioare, care este adevărata sa patrie și care oferă aparențelor o umbră de realitate. Această lumină, pe care o descoperim în noi înșine și ne face să cunoaștem lucrurile în adâncimea lor, se află în interiorul sufletului, atunci când se detașează de aparențele sensibile.

Descartes a reînnoit revoluția socratică și a chemat omul la adevărata sa destinație, declarând că totul este neîntemeiat, de totul ne putem îndoi, numai de noi înșine, nu, atâta vreme cât suntem gânditori. Această îndoială — afară de noi înșine, certitudine manifestată printr'o intuiție imediată și indubitabilă — această analiză interioară, ne face totodată a vedea sufletul nostru cu toate imperfecțiunile sale. Iar sentimentul de imperfectitudine, pe care ni l'am creat despre existența noastră, ne duce direct la Existența perfectă, Dumnezeu care Existenta, incoprehensibilă și cu desăvârșire inteligibilă, este singură capabilă de a explica prezența

ideilor sale în noi a Cărui voință absolut liberă și imuabilă, este sigura temelie a adevărului, dreptății și bunătății. Astfel, grație ascezei îndoelii, care a îndepărtat spiritul nostru de tirania prejudecăților și a orgoliului uman, vedem, într'o intuiție simplă, legătura care unește indisolubil gândirea noastră, existența noastră, de existența lui Dumnezeu. Cogito, ergo sum. Sum, ergo Deus est.

Mai aproape de noi, un filosof crescut înafara tuturor ideilor metafizice și religioase, într'o indiferență crasă, cum el însuși afirmă cu ostilitate, un filosof convins cu toată vârsta și veritatea mecanismului său de lucru, Bergson, este ispitit a reduce la cantitatea măsurabilă a matematicilor, intensitatea, durata și calitatea chiar a vieții psihice. Dar, supus lecțiilor de experiență horărit a urma peste tot unde adevărul în căutarea lui, îl va duce, acest filosof, a fost silit a constata că miscarea nu există pentru știința care studiază exteriorul, decât conștiința mișcării, care ține de interior. „Cu aceasta Bergson se întoarce în el însuși unde a descoperit libertatea, spiritualitatea și imortalitatea sufletului. El a descoperit rolul exact al corpului ca organ de manifestare a sufletului în toată amploarea lui, el fiind, doar, acela care articulează gândirea noastră, dar care e incapabil de a o crea”²⁾. În faza ultimă a vieții a descoperit acel „elan creator” de unde parcede lumea. Astfel, exploatarea interiorului l'a condus până la iubirea, care a făcut totul: Dumnezeu.

Pentru a ne putea sonda interiorul, pentru a putea ști noi înșine, pentru a simți că suntem, nu i de ajuns a privi simplu viața. „Este necesar un efort activ, aproape violent, un efort puternic, dureros chiar, pentru a urca panta naturală a gândirii, pentru a transcende condițiunea umană, pentru a fi în stare să răspundem la apelul eroilor și al sfinților și pentru a ne strădui să coincidem măcar în câteva maniere cu marele Elan al iubirii care traversează lumea născută din el”³⁾.

Se pune întrebarea: pentru ce îi vine omului atât de greu să ducă viața personală, de a face acest efort de sinceritate și de simplitate? Pentru ce e necesară atâta înțelepciune, atâția eroi și sfinți pentru a ne urni la această datorie? Desigur că sunt multe obstacole cari stau în calea acestei datorii de cunoaștere a adâncurilor și de conformare la lumina divină din noi.

Prot Avram Petric

²⁾ Cf. J. Chevalier: Op. cit. p. 90.

³⁾ Cf. Jacques Chevalier: Op. cit. p. 91.

— Dați oricât de puțin, dar dați pentru cei din regiunile lovite de secetă!

— Ajutând pe sătenii în nevoie din regiunile lovite de secetă îi ajutați pe ei și vă asigurați pâinea voastră de mâine!

— Ajutați pe cei loviți de secetă!

¹⁾ Anton Dumitriu: Op. cit. p. 185.

Despre ce să predicăm ?

Duminică lăsatului sec: COMOARA ȘI INIMA.

Bogăția comorilor nu se poate măsura. Pe pământ, în măruntaiele pământului, în apele curgătoare, în lacuri și în mări, pretutindeni sunt comori așezate de Dumnezeu și puse la îndemâna oamenilor. Ca omul să se poată folosi de ele, e de ajuns să aibă o minte sănătoasă, o judecată dreaptă și două brațe harnice. În lăuntru nostru comorile sunt și mai multe și mai de preț. Cine a socotit vreodată prețul ce-l are iscusința mâinilor, puterea bratelor, tăria picioarelor, graiul limbii, privirea ochilor, simțămintele inimii, gândirea înaltă a minții? Cine a putut vreodată să prețuiască prețul sufletului cel mai presus de toate prețurile?

Între bogățiile din afară de noi și între cele din lăuntru nostru trebuie să punem o cumpănă dreaptă. Prea mulți își pierd cumpătul în fața comorilor din lume și atunci cumpăna lor se răstoarnă iar ei se prăbușesc. Hristos Mântuitorul zice: *Că unde este comoara voastră, acolo va fi și inima voastră* (Matei 6, 21).

Pentru deosebita însemnătate ce o are chemarea aceasta, Mântuitorul a rostit cuvintele de mai multe ori, cu felurite prilejuri. Astfel vorbind odată împotriva lăcomiei a spus aceleași cuvinte (Luca 12, 34). Însemnătatea cuvintelor stă în faptul că ne face băgători de seamă să ținem cumpăna dreaptă între bogățiile din afară de noi și între cele ale sufletului. Comoară se numește aici ceea ce prețuiești tu mai mult din câte ai. Inima înseamnă toată gândirea, toată dorirea și voința și fapta. Astfel înțelegem că cel ce prețuiește mai mult banul, haina, casa, moșia și peste tot cele din afară de sine, spre acestea își va îndrepta și toată gândirea, dorirea, voința și faptele. Când bunurile se înmulțesc, crește și inima, iar când scad, și se taie avântul, și se împuținează inima de cazi în desnădejde. Când și-au pierdut averile, mulți și-au pierdut și mintea și inima. Dacă însă prețuiești mai mult pe cele din lăuntru tău, adică sufletul, cu fiecare gând frumos, cu fiecare faptă bună și cu fiecare voință de dreptate, crește inima și saltă de bucurie.

În ce măsură ne poate absorbi o comoară sau alta, ne-o spun și marii cugetători. Unul spune că unui pescar i s'a părut că vede un chip de femeie pe o stâncă. Femeia avea brățară de aur și cu un piaptân de aur își pieptăna părul auriu, cântând. Cântecul a fermecat pe bietul pescar și el s'a repezit cu luntrea lui mică, de nu mai vedea nici valuri, nici stâncă, ci privea numai spre

chipul de femeie. Văltoarea l-a isbit de coasta stâncoasă și pescarul a pierit în valuri (Heine: Loreley). Un altul, cu o gândire mai frumoasă, ne spune că Luceafărul a prins drag de o preafrumoasă fată din rude mari împărătești. De dragul ei s'a aruncat în mare ca să se prefacă în om, dar om nemuritor. Fetei îi părea mort și ca să îi pară viu i-a cerut să se facă și el muritor. Luceafărul a pornit printre stele și a cerut Părintelui ceresc să-l deslege de greul veșniciei. Privind însă pe pământ a văzut că fetei tot așa-i era de drag un altul. (Eminescu: Luceafărul).

Așa sunt și comorile: ne atrag ca să ne zdrobească, dacă nu ascultăm descoperirea dumnezească de a privi cu luare aminte la lutul vremelnic al celor pământești. Un fierar înstărit a auzit că în țări străine se găsesc pietre scumpe și bucăți mari de aur. Noptile se frământa cu gândul, cât ar fi de bine să găsească și el grămezi de aur. A vrăjitoare a înțeles ce gânduri bat pe fierar. S'a înfățișat la el și i-a spus: Și aici sunt grămezi de aur și într-o singură noapte te poți face bogat. Ascultă-mă pe mine. Te duci la movila unde se întâlnesc trei hotare dela trei sate. Îți duci hârleț, un târnăcop, o rangă de fier și la gât îți legi ghiocul asta descântat de mine. Acolo te desbraci de tot și-ți iai o cămașa roșie lungă până la călcâie. Să nu știe nimeni. În movilă este o căldare mare, plină de galbeni. E comoara necuratului, dar nu te teme, că el și-o dă ție, dacă mă ascuți și dacă-i face cu hârlețul semnul așa cum ți-arăt eu. Vrăjitoarea a descântat ghiocul și i-a arătat semnul. Zilele următoare fierarul se tot ducea la movilă. Noptile-i erau nedormite și gândul mereu la căldarea cu galbeni, de nu mai putea nici să mănânce. Trei nopti dearându-l s'a dus și i se părea că din movilă ies flăcări. Vrăjitoarea întărea că flăcările sunt semnul că acolo e aur. A patra noapte pe la miezul nopții, a făcut semnul tainic și în momentul acela l-a umplut o frică, dar a început să sape. Când a fost la trei pași adâncime, a implântat ranga în pământ: Aci trebuie să fie căldarea. Dar nu s'a mai putut îndrepta. Simțea cași când l-ar fi prins cineva de haina roșie și-l trăgea în jos. Dimineața a fost găsit aproape mort, cu ranga implântată prin haină în pământ. Innebunise.

Chiar dacă nu fiecărui se întâmplă astfel de nebanii, adevărul rămâne întreg, că averea îți absoarbe tot gândul, toată vlaga, de parcă ți-ar suge măduva din oase. N'ai vreme și nici putere de un gând mai bun, de o voință nobilă, sau de o faptă frumoasă. Față de acești vlăguți de avere, cât e de frumos omul care-și pune încrederea în bogățiile din lăuntru său. În cetatea Priene a Grecilor din vechime trăia un filosof

cu numele Bias, care era și foarte bogat. Dumanul a început să impresoare cetatea. Bias era de tot liniștit în mulțimea care alerga în toate părțile să scape. Cunoscuții se mirau și l-au întrebat: Cum, tu nu fugi, tu nu îți ascunzi comorile? El a răspuns: Toate ale mele mi le port cu mine. Aceasta însemna: bogățiile mele din afară de mine n'au pret, iar dacă ar avea pot să mă lipsesc de ele. Adevărata bogăție este în lăuntrul meu: sufletul.

Tot așa, când puternicii pământești au vrut să înfricoșeze pe sfântul și marele Vasile cel din Cezareia Capadociei că-i vor lua tot ce are, el a răspuns fără frică: Vrei averile mele? Ia-le. Pe mine nu mă vor sărăci, pe tine nu te vor îmbogăți. Zdrețele de ne mine și ciasloavele mele, chibzuesc că nu-ți fac nevoie. De isgonire nu mă tem, că tot pământul e al lui Dumnezeu. De caznele la cari vei fi vrând să mă pui, nicio grijă nu port, ci mai vărtos ți oi mulțumi, căci mai degrabă mă vei trimite astfel la Dumnezeu. Întru toate noi purtăm smerenie și blândețe, dar când cineva ar vrea să ia dela noi pe Dumnezeu și dreptatea lui, o, atunci nu ne temem de niciunul.

După exemplul sfântului Vasile cel Mare cumpăna dintre cele două feluri de bogății se face dreaptă. Mântuitorul însuși ne învață să prețuim cele sufletești mai presus de cât cele pământești dinafară de noi, ba chiar mai mult și decât cele trupești: Să nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă, ci temeți-vă mai vărtos de cel ce poate să piardă și trupul și sufletul în gheena (Matei 10, 28).

În America este foarte răspândită o carte, în care se spune că averea dă omului o neatâr-nare față de semenii săi. Cel sărac se milogește la toți, se teme că va fi scos din slujbă și peste tot atârnă de alții. Fără îndoială este mare adevăr, că averea, mai ales averea câștigată pe cale cinstită, prin cumpătare, îți este un razim și față de lume și față de nenorociri. De aceea ne-a și dat Dumnezeu stăpânire peste tot pământul, peste ape și peste toate câte sunt pe pământ și în aer, ca noi să ne folosim de toate. Adevărata neatâr-nare însă ne-o câștigăm dacă putem să ne eliberăm și de sub tirania averilor, a plăcerilor, a comorilor îmbietoare cu toate păcatele.

Neatâr-narea se poate dobândi dacă ne dăm seama, că sunt așa de puține lucrurile de cari avem trebuință. La mesele bogate mai multe bucate se aruncă decât se mănâncă. În casele bogate mai multe haine rod molii decât se folosesc purtându-le. În palate mai multe încăperi sunt pustii decât locuite. Omul cumpătat se poate lipsi de gătirea mâncărilor ce se leapădă, de hainele pe cari le mănâncă molii și de încăperile

goale. Creștinul bun și luminat se mulțumește cu puțin. Rugăciunea lăsată de Hristos Domnul, pentru pâinea cea de toate zilele ne și învață că e de ajuns să ai pentru fiecare zi cele de trebuință și nu ai trebuință ca toate bunurile din lume să îți fie zilnic la îndemână.

Dacă mai multe suflete s'au pierdut de grija bogățiilor decât din pricina sărăciei, atunci încrederea trebuie s'o punem numai în Dumnezeu, care mai bine știe și poate să ne poarte grija decum am ști noi să ne o dorim. Cel ce locuiește sub acoperământul celui Preaînalt, se va odihni sub umbra celui atotputernic. Va zice către Domnul: Tu ești scăparea mea, tu ești apărătorul și Dumnezeul meu, în care nădăjduesc eu (Psalm. 90, 1-2).

F. C.

Cărți

Athanasie Bucur: SUNA ÎN DEAL DE LITURGHIE. *Cântece din tinerețe*. Sibiu.

Rareori mai avem prilejul să citim în operele scriitorilor, care au aderat la curentele noi din poezie, versuri care să placă. Întâlnim la fiecare pas versuri reci, înlănțuiri de cuvinte moarte, neînțelese, „ermetice“. Ca să mai simțim farmecul, armonia și frumusețea poeziei, trebuie să ne refugiem sau la poezia populară, sau să ne întoarcem la poezia copilăriei noastre, la Goga, Coșbuc, Iosif, Eminescu.

Am avut o tresărire de bucurie rară, când prin bunăvoința unui preot plin de duh misionar, ne-a căzut în mână o carte de versuri pe care le-am citit și recitat cu o deosebită mulțumire și încântare. Sunt versurile unui tânăr poet și profesor la Școala Normală din Deva, d. At. Bucur.

Sub un titlu cu rezonanță atât de plăcută, „una în deal de liturghie“ — autorul publică un număr de 37 poezii, în care vibrează profund sentimentul religios, amintirile din copilărie, viața dela țară, sufletul satului românesc. Deși împărțite în cicluri despre „cer și credință“, „pământ și patrie“, „primăvară și iubire“, „toamnă și durere“, etc., poeziile lui At. Bucur au aceeași notă de naturalitate, simplitate și duioșie.

Ne au plăcut în chip deosebit — precum era și firesc — poeziile religioase, din care vom publica unele în „Calea Mântuirii“. Dar nu sunt mai puțin frumoase și celelalte poezii. Iată de pildă evocarea satului natal:

*Revăd căsuța mea din satul
Ascuns printre salcâmi și meri,
În deal biserica bătrână
De ani cerniți și de vegheri.
Și crângul mi l revăd pe culme,
Vâlceaua, moara din răsăruci,
Troita dela cotitură,
La drum bătrânii noștri nuci.*

(Revăd căsuța mea)

Tot așa de autentic este autozul în „Vecernii” :

*In ceas de seară tainic, lin,
De doruri și regrete plin,
Lă casa sfântă de pe deal,
Acolo'n satul din Ardeal
Băteau iar clopotele rar,
Ca boabe de mărgăritar
In vase scumpe de cleștar.*

*Tăcut și trist, pe gânduri dus,
Privind al serii blând apus,
Uitat pe loc eu mult am stat
Și clopotele-am ascultat,
Cum povesteau in limba lor
Povestea lung'a vremilor.*

In sat se întoarce poetul de sărbători, ca să se reculeagă. Copleșit de amintiri, exclamă :

*O, scumpe locuri părăsite,
Eu vin cu drag nespus la voi,
Să mai trăesc cu amintirea
Atâta vreme înapoi,
Căci voi mi-ați desmierdat privirea,
Pe când eram plâpând copil,
Și astăzi eu în sânul vostru
Găsesc cel mai plăcut azil.*

In lumea dela oraș, poetul se simte străin. Spre sat îl atrage totul: sufletul, graiul, portul, codrul, ogorul, doina, flacăii ..

*Vă văd: o, ce frumoși sunteți,
Tovarăși dragi, tovarăși buni,
Voi credincioșii păzitori,
Ai datinilor din bătrâni!*

(Nostalgie)

Aici, la țară, „Lângă mormântul mamei” se întâlnește poetul cu Dumnezeu :

*Lângă mormântul tău, iubită mamă,
Retras de ochii triști ai lumii rele,
In cimitirul curios de țară,
Străvechii locaș de pace și repaos,
Prin dub m'am întâlnit și eu cu Domnul*

Aici vede și contemplă el codrul tăcut: „ca o mânăstire”, și rândunelele ca pe niște „călugărițe” :

*In hrana lor frumos cernită,
Cum stau cuminte și smerit,
Călugărițe par in strană
Lă slujba Celui Preamărit*

Aici „Cântă lunca” :

*Cântă lunca fericită
In sărutul cald de soare.
Primăvara mea iubită
Pune floare lângă floare.*

*Cântă sufletu-mi de pace
Și de joc, și de iubire,
Și de jalea care tace,
Și de dragă amintire*

*Cântec sfânt, mă sting în tine,
Și mă pierd ca in beție
De frumos și atâta bine
Și de atâta poezie!*

Aici muncește poetul cu „Secerătorii”, cu „fiii înțelepți ai suferinții”, cu „sfinții pământului”, cu țărani neprihăniți, din mâna cărora crește pâinea și se pregătesc vremile de aur.

*Mărire vouă, regi în sărăcie,
Stăpâni pe a fericirii împărăție.*

Aici stă el de vorbă „Lângă vatră” cu focul, despre câte-toate, și mai ales despre mângăierea pe care i-o dă in sărăcie puritatea sufletului.

*Cine-i mai bogat ca mine în căsuța mea săracă,
Unde-a vieții vanitate a'nceput de mult să tacă,
Unde cetele de gânduri fără umbră și prihană
Cad din ceruri ca petale pe a sufletului rană,
Unde dulcea mângăiere, liniște fără hotar
Tese o lume fermecată de lumină și de har.*

Am exemplificat deajuns. Ar trebui să cetim cîtea întreagă, pentruca să ne împărtășim din toate frumusețile ei.

Iubitorii de poezie autentică o pot face prin comandă sau dela Diecezana, sau direct dela autor.

IL. V. F.

Informațiuni

■ **Tratatul de pace dintre Națiunile Unite și România** a fost semnat Luni 10 Februarie a. c. la Paris. Din partea României au semnat Dnii miniștri Gh. Tătărescu, L. Pătrășcanu, Șt. Voitec și General Dămăceanu. Tratatul de pace urmează să fie ratificat de forurile competente ale celor patru mari puteri, după care el va intra in vigoare.

Prin semnarea acestui tratat s'a pus capăt unei situații create peste voința poporului Român și ni s'a dat posibilitatea de a intra din nou in sânul popoarelor iubitoare de pace și libertate. Deși tratatul cuprinde anumite sarcini grele pentru țara noastră, totuși prin el perspectivele unei noi vieți ne stau in față. Bisericii noastre strămoșești desigur că-i revin noi sarcini pentru înpământenirea ei cât mai grabnică in sânul sbuciumatei noastre țări.

■ **Misiuni religioase la Aldești și Băsa.** In zilele de 20, 21 și 22 Ianuarie a. c. au avut loc misiuni

religioase pentru popor în parohiile Aldești (prot. Ineu) și Bârsa (prot. Buteni). La aceste misiuni au luat parte, pe lângă preoții locului, preotul I. Ungureanu din Arad și preotul D. Gornic misionarul tractului Buteni.

În după amiaza zilei de 20 Ianuarie a. c. preoții au făcut vizite pe la credincioșii din comuna Aldești, iar a doua zi (21 Ianuarie a. c.) s'a slujit sf. Liturghie în sobor în sf. biserică. Au predicat preoții I. Ungureanu și D. Gornic, la sfânta slujbă asistând un număr mare de credincioși, printre cari și bapțiști. Seara a avut loc o nouă întrunire în localul școlii primare unde din nou preoții au rostit cuvântări.

În ziua de 22 Ianuarie a. c. preoții I. Ungureanu D. Gornic și I. Vraciu au cercetat parohia Bârsa, prot. Buteni. După vizita pe la credincioși, seara a avut loc o întrunire în localul școlii primare, unde preoții I. Ungureanu și D. Gornic au cuvântat despre poruaca dragostei. La întrunire au luat parte și bapțiști din comună. La sfârșit preotul Tirla a mulțumit ostenitorilor.

■ La sf. Episcopie a sosit o scrisoare de mulțumire dela gruparea tinerimii Crucii Roșii dela școala primară de băieți Nr. 1 din Suceava, prin care aceasta aduce călduroase mulțumiri Dlui Florian Popescu, directorul școlii primare din comuna Târnova, prot. Șiria. De sărbătorile Crăciunului vrednicul director școlar a trimis pentru cantina școlară dela școala primară Nr. 1 din Suceava 150 kg. făină porumb și 45 kg. făină de grâu, plătind și costul transportului. În urma acestui ajutor cantina școlară a putut hrăni după sf. Sărbători câțiva elevi în plus.

Gestul vorbește dela sine și se cere a fi urmat de cât mai mulți dintre noi.

A P E L

În anul 1942, a reapărut sub patronajul Nostru, foaia religioasă pentru popor „CALEA MĂNTUIRII” prin care săptămână cu săptămână răspândim în popor învățătura curată a Sf. Biserici.

Dumnezeu a binecuvântat această lucrare, astfel că foaia este citită în întreaga țară, fiind bine scrisă și cu abonamentul cel mai mic.

Colaboratorii foii ostenesc scriind în fiecare săptămână la foaie, fără să pretindă plata cuvenită pentru munca lor.

Am căutat să menținem cel mai mic abonament, în dorința ca foaia să poată fi citită și de cei mai săraci dintre credincioși, iar pentru a putea acoperi cheltuielile cu tiparul am aprobat administrației foii să deschidă rubrica: *Apostolatul „Calea Mântuirii”* solicitând daruri bănești dela cei cu tragere de inimă. Datorită acestor daruri „Calea Mântuirii” a putut apărea în deursul anului trecut regulat și săptămânal, în timp ce alte foi cu abo-

namentul mai mare au apărut de două ori la lună și chiar mai rar.

Abonamentul la „Calea Mântuirii” pentru anul 1947, L am stabilit la suma de 16.000 până la 31 Ianuarie și la 20.000 dela 1 Februarie, în timp ce alte foi similare au abonamentul de 40.000 și 50.000 lei anual.

Incepând cu anul 1946, hârtia, tiparul și lucrul s'au scumpit succesiv, cu toate acestea Noi dorim să rămânem pentru întreg anul acesta cu abonamentul de 20.000. Aceasta din următoarele motive:

1. În ultimul timp Ministerul de Culte, a dat deplină libertate tuturor sectelor religioase, care prin învățăturile lor otrăvitoare de suflete, caută să abată pe fiii neamului nostru dela dreapta credință.

2. Fiecare sectă religioasă, își are organul ei de propagandă și nu precupește nici o jertfă pentru desfacerea foilor lor în popor, prin care Ortodoxia este înproșcată cu noroiu și preoțimea hulită prin cuvântul propagandiștilor lor care cutreieră satele.

„Calea Mântuirii” s'a dovedit arma cea mai eficace pentru combaterea ereziilor și este de mare folos nu numai credincioșilor ci și preoților.

Acest organ de propagandă al nostru n'ar fi iertat să lipsească din nici o casă creștină și cum această foaie prin cele scrise în paginile ei, apără învățăturile curate ale Ortodoxiei, învățături primite dela Mântuitorul nostru Iisus Hristos, pentru ca să poată apărea și în acest an, fără să cerem imposibilul Tipografiei Diecezane,

Disponem următoarele:

În Dumineca Ortodoxiei (2 Martie a. c.) PP. CC. preoți, vor face apel la credincioși — ar fi de dorit ca în fiecare Parohie însemnătatea Ortodoxiei să fie arătată credincioșilor în cadrul unei serbări de după masă a Școlii Duminecale — să contribuie fiecare la Apostolul „Calea Mântuirii”.

Sumele incasate să fie trimise, însoțite de un tablou cu numele și pronumele donatorilor, Administrației foii Arad, str. V. Goldiș Nr. 11, până la data 15 Martie. Numele donatorilor vor fi publicate în foaie.

Parohiile care încă n'au răspuns cu darul lor la acest Apostolat, precum și cele care au dăruit prea puțin potrivit paterii lor, sunt rugate să contribuie cât mai neîntârziat.

Totodată preoții își vor da silința ca numărul abonaților să sporească neîncetat, cunoscând că nici unui preot n'ei este îngăduit să stea în pasivitate față de pericolul sectar.

Arad, la 14 Februarie 1947.

† ANDREI
Episcop